

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 20. Multi prophetæ. Elias tantum à suis fuit despectus contribulibus, quantum ab extraneis, & viduæ, habitus in honore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

Isa. que compulsi in despectum Christi Nazareth.

§. 20. Multi prophetæ. Elias tantum à suis suis despectus contributus, quantum ab extraneis, & vidua, habitus in honore.

rit de terra Galaad: prima quippe verba, quæ de illo profertur, hæc sunt: Et dixit Elias Thes. 3 Reg. 17: Bites de habitatoribus Galaad. Attamen, tam exi-

mita fuit, & singulari pietate conspicuus, ut eius lingua, fuerit velut clavis cæli: illud etenim Qualis ita pro libitu claudebat, & aperiebat, ut inde fuerit quod volebat, educeret, sicut tu clavi cistam Elias.

tuam nullo aperires labore. Qua de causa testatur D. Chryostomus) omnibus fuit concinuis; D. CHR. totoque mundo superior: Cui totus mundus erat Ho. 13, in inferior, totus mundi statum, & cæli pluviam, varijs in ag. b. speciem, in lingua potestate portabat. Q. i. cum tantus esset, quam primùm sui municipes dig. Tom. 2. dignitatis eius notarent eminentiam, vno spiritu illum pocacius irridere, & acerti ius persequi conspirarunt. Eum Rex hostem publicum, patriæque vocat inimicum: Inimici mei. Q. i. em ita exhorrebat, ut nec nomen eius audire dignaretur, in tantum ut Elias præcipiens Al diaz vico meritis insigni, Regi suum nuntiaret aduentum; ille ausus non sit. Deinde mulier, illa procacissima, Regina Iezabel, primùm mulierum dedecus, tanto virum furore persequitur, ut solemniter se iuramento adstringeret, dies illi ad occasum non tenderet, cum prius illi caput abstulisset, hocque tanto studio conatur exequi, ut necesse fuerit, Elias fugam arripere: per inuia & deserta ac incertis latis vagaretur, nec se tutum arbitrareretur, donec in monte Horeb conquiesceret. Ad illas virum Dei rex & regina cõpulerunt angustias, ut ex sententia D. Chryostomus. a. & D. Thomæ. b. eius de causa particula-

riter, dixerit Apostolus: Circumierunt in melioribus, in partibus caprinis, egentes, angustiant, afflicti. Tam impudenti illum conuicio lacerant, ut sui contemptores exemplari coactus fuerit multare supplicio.

Illum de salute sua consulere vult Rex Ochozias, Duci quinquaginta militum iniungit, illis sociatus Eliam ad se velut captiuum, adducat. In secretiora & alsiora montis propheta secesserat, accedit Centurion ad montis declive superbiâ tumidus, & magno despectu illum nominat Homo Dei, velut irrisorie, ut notat Diuus Chryostomus: Homo Dei, Rex 4. Reg. 1. præcepit ut descenderet, q. d. Deus vir sancte, descende velocius: Regis est præceptum, Siccine, inquit Elias? siccine tanto contemptu, tantone imperio Dei propheta vii penduntur? quocirca ut scias, quo debeas illos honore reuereri, dico si vir Dei sum, descendat ignis de cælo, te tuosque milites absumat, vltor iniuria. Dicto citius descendit ignis, omnesque in pulue-

rit de terra Galaad: prima quippe verba, quæ de illo profertur, hæc sunt: Et dixit Elias Thes. 3 Reg. 17: Bites de habitatoribus Galaad. Attamen, tam eximio fuit, & singulari pietate conspicuus, ut eius lingua, fuerit velut clavis cæli: illud etenim Qualis ita pro libitu claudebat, & aperiebat, ut inde fuerit quod volebat, educeret, sicut tu clavi cistam Elias. tuam nullo aperires labore. Qua de causa testatur D. Chryostomus) omnibus fuit concinuis; D. CHR. totoque mundo superior: Cui totus mundus erat Ho. 13, in inferior, totus mundi statum, & cæli pluviam, varijs in ag. b. speciem, in lingua potestate portabat. Q. i. cum tantus esset, quam primùm sui municipes dig. Tom. 2. dignitatis eius notarent eminentiam, vno spiritu illum pocacius irridere, & acerti ius persequi conspirarunt. Eum Rex hostem publicum, patriæque vocat inimicum: Inimici mei. Q. i. em ita exhorrebat, ut nec nomen eius audire dignaretur, in tantum ut Elias præcipiens Al diaz vico meritis insigni, Regi suum nuntiaret aduentum; ille ausus non sit. Deinde mulier, illa procacissima, Regina Iezabel, primùm mulierum dedecus, tanto virum furore persequitur, ut solemniter se iuramento adstringeret, dies illi ad occasum non tenderet, cum prius illi caput abstulisset, hocque tanto studio conatur exequi, ut necesse fuerit, Elias fugam arripere: per inuia & deserta ac incertis latis vagaretur, nec se tutum arbitrareretur, donec in monte Horeb conquiesceret. Ad illas virum Dei rex & regina cõpulerunt angustias, ut ex sententia D. Chryostomus. a. & D. Thomæ. b. eius de causa particula- riter, dixerit Apostolus: Circumierunt in melioribus, in partibus caprinis, egentes, angustiant, afflicti. Tam impudenti illum conuicio lacerant, ut sui contemptores exemplari coactus fuerit multare supplicio.

Yyy pulue-

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

puluerem redegit. Peruenit ad aures Regis, Durcis, militumque strages horrenda, nec ob hoc mouetur ut prophetam excipiat decentius, quinimo secundo mandat Centurioni, ut assumptis quinquaginta militibus deuo tendat eo, ducatque prophetam, veniat. Regis est hæc voluntas. Accedit hic eodem saltu superbus quo primus: Heus vir Dei, huc descende, mecum ad Regem propera, sic vult, sic iubet, ne moreris inobediens. Quid hoc (inquit Elias) sicine propheta despiciuntur? si sanctus sum, descendet ignis de celo, te cum eius consumat. Votum excepit effectus. Regis narratur horum infortunium, nec his blandior aut humilior honorat prophetam, imo pertinacior, addit & tertium mittere Centurionem totidem militibus stipatum. Hæc multoties est conditio Principum, Regumque damnanda permissitas, nec nauici facere, famulos suos igne conflagrare, & à diabolo damnandos auferri. Videns autem hic postremus quam sinistro euentu duo primos duces Eliam conuenissent, militumque clade perterritus, corporum adhuc cineribus calore fumantibus, accedere proponit, omni certum humanitate, pileo manibus assumpto, capite aperto, genibus flexis, qui non imperio tumidus, sed supplicis & humilis deprecatur. Serue Dei, misere mei per tuam te deprecor charitatem ardentissimam, ne me, ne milites meos punias iuste prouocatus, postulamus misericordiam: nec enim mens me huc traxit cordis timor, sed mandatis Regis ire compulsi obedientia, te deprecor placeat tibi, regale subire palatium, tuum Rex desiderat, & propheta conspectum: ego me tibi comitem adiungam, & meis stipatus seruiam tibi, militibus: *Curuaui genua coram Elia, & precatus est eum, & ait: Homo Dei, noli despiciere animam meam, & animas seruorum tuorum, qui mecum sunt. Sed nunc obsecro ut misereris anima mea. Ita modo, placet, respondet Elias, ut te decet, accessisti, libenter id quod postulas, efficiam. Non hoc sciris fuit, ut cum sui magnificerent & primo loco habere inciperent prudentiores facti patriota, quinimo semper eo modo processerunt, sic ut illos nedum nullo dignaretur beneficio, sed & flagris insuper exciperet durissimis, & nulla cogitationis habi a ratione, Deum expostularet. Domine, populus iste domus exasperans est, illum manibus meis trade: non etenim illum tua gestio fidere potestas, nimis utique denig-*

4. Reg. I.
13.

na: illudque consilius, & in hoc mei nominis laborat estimatio. Per teipsum te adiuro. nec illis pluuia gutta diffundatur claudaturque coelum, fameque deficientes extrema moriantur. Et hoc est quod Dominus ait in Euangelio, *In diebus Elia in Israel, quando clausum est celum annis tribus, & mensibus sex, cum facta esset fames magna in vniuersa terra.*

Ex his colligit D. Hieronymus, illa Domini verba per Ezechielem expendens: *Quando misero sagittas famis pessimas. Quod sagittæ, ac penuria, & fames in penam nostrorum accedant criminum, quod per varios probat euentus, quos sacra narrat historia, nominatum autem per illum quem patris manibus habemus, in diebus Elia contigit: Famem & pestilentiam & bestias pessimas, & quidquid aliud malorum sustinimus in seculo propter nostra peccata venire, manifestum est. Hoc prosequitur D. Basil. unde hæc sumit occasionem componendi homiliam de fame, rerumque omnium inopia qua Cappadocia, cui præsidebat Episcopus graulianus premebatur, probat autem illam in suorum inuuium scelerum condignum mittere supplicium. Verbis exorditur Amos Propheta: *Leo rugiet, & quis non timebit? Dominus locus est, qui non prophetabit: Facile est, quando Dominus loquitur prophetare, cum ipse dicat quod interrogari possemus. Tanta premimur aquarum inopia, Coelum nunc fratres dilectissimi videmus solidum, nudum ac sine nubibus, serenitate sua ac pietate nos contristans, quam antea iam desiderauimus. Quando profundis cooperitum nubibus, & præcibus nos reddebat, & sole priuabat. Terra vero iam exsiccata ad extremum aspectum est horrida, & ad agriculturam sterilis, & infecunda, deinde est sitientem seissa hiatus patet facii maximis, ut in omni viserebus solis recipiat radios: fontes plurimi & perennes nos deseruerunt, minus sumi parua pedes illos permeant, & mulieres onusta totos penetrant, & transeunt. Noui quærimus Israelitæ, nouum Moysen: Qui rursus dixit a petra usum sitientis populo præbeat Campos inuere steriles, quod seminatum est, non germinat, quod germinatum est exarescit, cum itaque pereunt. Oriantur agricolæ, nullum eis super est consilium. Quæ igitur tati mali causa? dicat nobis illa de quo loquitur propheta. *Et ego, inquit, trium mensium pluuiam ante vindemia tempus à vobis prohibebo, & pluuia super ciuitate vnam, & super ciuitate vnam non pluuiet, & pars vna incenditur, & pars vna arefcet. Conueniet dua, aut tres ciuitates, ut bibant aqua, non implebuntur. Quonia non conuersi estis ad eos,***

ad Dominum. Hæret attentus D. Basi. ac tandem
 erumpit, dicens: *Discamus igitur ex his verbis,*
quod ob auersionem nostram, ac negligentiam nos
calamitates inflixit Deus, non extinguere nos qua-
rent, sed emendare.
 Confestim transit ad eius considerationem
 quod dicitur: rerum enim videntur naturæ esse
 mutata, & hoc nostris peccatis adscribendum.
 Aspicite quæso, quemadmodum nostrorum pondus
 peccatorum, anni temporumque naturas mutauit.
 Statutaque semel rerum formam aliena tem-
 peramenta nouasque mixturas deduxerit. Hyems
 solitum humorem cum sicco non retrinuit, sed in gla-
 ciatem tota abiit, niuis & imbris penitus expers; ver-
 tum tempus, altera quidem officij sui partem assten-
 dit, caliditatem dico, humiditatem vero nullâ alio
 contionit. Aësus vero immensus, & frigora natu-
 leges prætereuntia. Qua igitur, fratres dilectissimi,
 huius tanta confusionis, contrarietatisque causa? Vnde
 talis temporum rerumque nominatio vestigetur. An non
 est, qui cuncta gubernet? An optimus opifex Deus
 dispensationis suæ oblitus est? An virtutis & poten-
 tiam suam amisit? An in auerſitatem mutatus &
 excellentem bonitatem, & providentiam suam in vultum
 humani generis conuertit? Nemo profecto sapiens hoc
 dicit. Sed illa potius sunt causæ, cur nobis confusæ
 gubernatio sublata sit, quod tunc ex Deo accipimus,
 alij non dantur. Hæc igitur de causa minatur
 Deus nobis iustum iudicium. Ob hoc campi steriles,
 quia refriguit supplicantium vox, frustra clamat, &
 in æra euaneſcit, ne dissipatur. Hæc tanta causa
 siccitatis, ratio sterilitatis, nostra peccata, chari-
 tatis refrigerens. In eadem Homilia concludit
 idem D. Basilius ut in his calamitatibus, quibusque
 illas ob sua peccata credat euenire: Potissimum
 autem calamitatem hanc proprijs adscribemus pec-
 catis. Et hunc Dei morè agendi præponit, quod
 ob vnius delictum omnes puniat, sicut ob sce-
 lus Achæ: *Totus est afflictus exercitus.* Eodem
 sensu capiendum, siccitatem, famem, cæteras de-
 niq; calamitates omnibus communes, homi-
 num scelerebus imputandas: *Fames & siccitates,*
*& inundationes communes, quædam sunt ciuita-
 tum ac gentium plaga hominum peccata immodica
 punientis.* De quibus alio loco diximus.
 Perpende igitur qua ratione vatem Eliã ex-
 ceperunt contribules, ut nedum non meruerint
 aliquo per illum beneficio cumulari, sed & ob-
 struxerunt, ne dicam sua seditione coegerunt
 ut in illos seuerius animaduerteret. Perpende
 ergo qua illum eodem tempore ratione reuerſi
 sint extranei: Cum ergo famem ingravesce-
 ret, qua totus peribat mundus, multis vtri-

que interiectis ex Dei præcepto ad terram pro-
 ficiscitur Gentilium, & idololatram, uitam
 ingreditur Prouinciæ Sidoniæ Sareptam. Con-
 tinent Populus hic erat præ cæteris Deo eiusque fi-
 dei contumacior, de quo Deus per prophetam
 Ioel grauissimè conquerebatur: *Quid mihi vobis*
Tyrus & Sidon? &c. Ab illo dura ceruicis popu-
 lo, tanto Elias honore colebatur, reuerentia tā-
 ta, & auctoritate, ut non posset non illis & qui-
 dem, eximia conferre beneficia; famem cunctos
 extrema ad extrema deducebat; ad vrbem acce-
 dit Sareptam, in porta mulierem cernit ligno-
 rum segmina colligentem, cui ille: Domina, ab
 iunete fatigatus sibi deficio, supplex aquæ cali-
 cem expeſco, mulier da mihi bibere. Presto
 sunt, ait Domine: & continuo relicto omnibus,
 domum festinat viro Dei aquam allatura. Siste
 pedem, ait propheta: hoc quoque rogo, affer &
 buccellam panis, fame namque languesco. O
 serue Dei mihi crede; toto cordis affectu, tibi, si
 haberem defertem, at: *Viuat Dominus Deus tuus*
quia non habeo panem, nisi quantum pugillus ca-
pere potest farina in hydria, & quatuor guttas pau-
lulum olei in lecytho: en colligo duo ligca, ut ingre-
diar, & faciam illum mihi, & sicut meo, ut com-
edamus & moriamur. Nunc igitur, Domina, re-
 pondet propheta: *Mihi primum sic de ressa sari-*
nula subineritium panem paruulum, & affer ad
me. Iuro tibi per Deum, viuat Dominus: *Hydria*
farina non deficiet, nec lecythus olei minuetur.
 Quamdiu famem opprimit læua regionem. Cre-
 didit viro Deo mulier tanta fide, ut ilico domum
 reuerſa, tortulam coxerit de farina & oleo, quam
 propheta defert comedendam: quo tantum est
 consecuta beneficium, ut nunquam in domo sua
 farina defuerit in hydria, vel oleum exaruerit in
 lecytho.

Multa in hoc miraculo SS. Patres perpen-
 dunt. Primum: quod mulier illa Gentilis fuerit. *Mulieris*
*Gentilis & barbaræ, testatur Diuus Chrystos-
 mus: Alemgena & ethnica.* Quæ Dei magnalia penditur,
 nulla aure perceperat, & mimis inquitunt. a. D. D. CHR.
 Chrystosom. & b. D. Cyrianus) illud quod *Hom. 1. de*
Christus dixerat: Qui recipit Prophetam in no. Elia &
mine propheta, mercedem propheta accipiet &c. Et Ho. 16. in
quicumque potum dederit vni ex minimis istis, ca. 1. ad Cori-
licem aquæ frigida &c. Secundum; tempus vni. To. 1. & 4.
nerſalis fuisse necessitatis: si namque parum a Ho. 15.
illud daret quod habebat, nulla spes ei superere. ex variis
rat, quod panem in panario inueniret, sed in Matth.
nec apud vicinas, cum vbiq; panis esset ino. b. Lib. de
pro: Cum facta esset fames magna in vniuersa ter. ope. &
ra, eaque tam grauis, ut ipse rex, totaque curia, leemoss.
 Y y z fame m.

1001.3.4

3. Reg. 17. 12.

V I.

fame m.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mat. 10. fame deficerent, vt S. refert pagina. Tertium: mulier erat, quam farina deficiente, vagari non decebat per mundum, fuprem menturam, infuper & vidua prole onerata, fuaque cura relicta, quam fi fame lineret in: erire, filio mortuo fuo fua deficeret lucerna pofteritatis: Quarta: qui hoc petebat, vir erat alienigena, que illa nunquam viderat, nec audierat nominati: vir totus hifpidus, Zona praecinetus pellicea, velle fordida pauper fquallebat: Venit (inquit D. Chryfoftomus) ignotus ad ignotam, ad inopem indigens, nunquam ad ea vijus, atque ad manum parata videbatur esse refponfo. Domine fumus & nos pauperes & an piffillum quid nobis fupereft, ego & filius meus, plus iuris habemus quam tu. Non mihi fuadet equitas, vt tibi largiar quod habeo, cum ego illo plus, quam tu, opus habeam. Alibi refpondit diues ille Nabab famulis David commearum pofcentibus equum non esse, fuis panes fubtrahi pafforibus, & is depromi, qui vnde ventiffent, ignorabat.

D. CHR.
Ser. 2. de
Elia, To. 1.

1. Reg. 25.
c. 11.

Tollam ego panes meos & aquas meas &c. & dabo vtrius, quos nescio vnde fuit? Quintum: in porta erat ciuitatis, cum mulier vidua, refpondere potuiffet, Domine mulier ego pauperima, ciuitatem ingredi, & votis tuis inimicus domus mea longe diiores. Sextum: modus ille petendi vatis Elia, folat esse naufragus: nam rem vnā postulans, mox addit alteram. Petit aquam, currit illa promptura, & confefiffim panem infuper exigit: & quasi dictum videtur. (a) Porrige iudaeo aquam, & panem a te depofcet. Septimum: quod quando mulier fuam clarius aperit inopiam, & panis exiguum, quo alebatur, videatur debuiffet dicere Elia. Ignofce, precor Dna. hoc quippe non voueram, eo tuc vget amplius plura postulando Octauum: petit cum promiffione, da mihi hoc, & promitto, tibi nunquam deerit. Obuia erat refponfo, at vnde mihi promiffio: cum non fit qui tua euidentijs, quam tu ipfe propter indigentiam?

(a) Al In-
dio, dad-
le aqua, y
pietra es
pan.

56

Quinimo quondam Moyses, dum illi Domino promittit, quod populo fuo carnes abunde ministrabit, ex vna parte perpendens fe fnumque populum per deferta vagari, ex altera tantam hominum esse multitudinem, vt foli viri ad bella promptiffimi ad fexcenta millia numerarentur: infuper nec oues nec boues occidendos inuenit: Domino refpondit: vnde dabis carnes? promittis enim: Dabo eis efum carnum mense integro. Paulo post hac, eodem Chritto refponde Samaritana refponfo: cum enim prior ille ab illa pofceret aquam, & de-

Nu. 11. 21.

num illes mulieri promitteret, interrogat illa: Vnde habes aquam vnam? Non dixit, (vt expouit D. Chryfoftomus) Quid gratis feram ab illi? D. Chryfoftomus: ipfemet igit, fi quam vnam haberet, nequaquam effugeret. Non replicat, fi tua tanta fit a Deo potestas: quod ego, filiusque comedamus, cum tantum pugillus fit farinae, & olei vix quatit guttula? In fide ita hactenus verbo creditur propheta, vt prophetam Sanctiffimum recuebaratur, & nihil morata fiaim opere perfectas, quod ille rogauerat: Superuenit Elia (ait D. Chryfoftomus) & petit: fuis prius ad edendum dari, & quod fuperaffet inde illam cum filijs suis vefit, nec obtemperare illa dubitauit Elia, aut maritum infame & gellate propofuit: non de abundantia, portio fed di modico totum datur, & ferebantur liberos alter prius paffetur. Nota, monet D. D. Andra, quod quid haberet farinae, & olei, totum dederit Propheta liberalis, nec fibi nec filio quidquam referuans, verbis virt pauperis fidem adhibens, quem nunquam aut viderat, aut audierat. Tam hofpitalis, vt totum daret, tam fidelis vt cito totum crederet. Dei prophetam filio praeculi, & falari, cui non exiguum cultum, fol vite fua omne fufiduum exiguanda est detuliffe: Proh fidem excellentem Abraham fidei comparandam: quae verbis Eliae fidei magis praefinit, quam his quae oculis fpectabat: Non hactenus diffidentia. Qu fi, fi quod illi dicebat Elia, Deus ipfe illi promiffiffet. Et fi fides Abraham multum inde laudatur, quod fidem ip adhibuerit, quae fibi a Deo ipfo cognito difta fuerant: quid de huius fide mulieris dicendum, quae illum, qui fibi loquebatur non agnofcebat, & medullam pauperem intuebatur? Orem laudabilem, exclamat D. Chryfoftomus quod in tanta efcarum ponuria, ipfa modicum quod ei refiduum erat, non denegauit &c.

mum illes mulieri promitteret, interrogat illa: Vnde habes aquam vnam? Non dixit, (vt expouit D. Chryfoftomus) Quid gratis feram ab illi? D. Chryfoftomus: ipfemet igit, si quam vnam haberet, nequaquam effugeret. Non replicat, si tua tanta fit a Deo potestas: quod ego, filiusque comedamus, cum tantum pugillus sit farinae, & olei vix quatit guttula? In fide ita hactenus verbo creditur propheta, vt prophetam Sanctiffimum recuebaratur, & nihil morata fiaim opere perfectas, quod ille rogauerat: Superuenit Elia (ait D. Chryfoftomus) & petit: fuis prius ad edendum dari, & quod fuperaffet inde illam cum filijs suis vefit, nec obtemperare illa dubitauit Elia, aut maritum infame & gellate propofuit: non de abundantia, portio fed di modico totum datur, & ferebantur liberos alter prius paffetur. Nota, monet D. D. Andra, quod quid haberet farinae, & olei, totum dederit Propheta liberalis, nec fibi nec filio quidquam referuans, verbis virt pauperis fidem adhibens, quem nunquam aut viderat, aut audierat. Tam hofpitalis, vt totum daret, tam fidelis vt cito totum crederet. Dei prophetam filio praeculi, & falari, cui non exiguum cultum, fol vite fua omne fufiduum exiguanda est detuliffe: Proh fidem excellentem Abraham fidei comparandam: quae verbis Eliae fidei magis praefinit, quam his quae oculis fpectabat: Non hactenus diffidentia. Qu si, si quod illi dicebat Elia, Deus ipse illi promiffiffet. Et si fides Abraham multum inde laudatur, quod fidem ip adhibuerit, quae fibi a Deo ipso cognito difta fuerant: quid de huius fide mulieris dicendum, quae illum, qui fibi loquebatur non agnofcebat, & medullam pauperem intuebatur? Orem laudabilem, exclamat D. Chryfoftomus quod in tanta efcarum ponuria, ipfa modicum quod ei refiduum erat, non denegauit &c.

Quo honore mulier illa prophetam fufcepit extranea? Perpendit illum D. Chryfoftomus. Ita vt hyperbolico quodam verborum apparatu dicat; quod ipfa prophetam magis honorat, quam Abraham ipfum Deum, illo celebrat hofpitalitatis actu, quo fub reatum Angelos recipit, nec non in eo, quod reliquis eius heroicis operibus palmam eripit, dum filium, Deo creaturus immolare contendeat: Dicit aliqui ma...

gressus inquit D. Chrysol. ac tunc ab humanis sensibus alienam. Magnum opus virtutis Abrahæ, dum meridie quando sol ferventissimus terram exurit, & amplius illam, quam incolebat, utique calidissimam, olio sui egreditur tabernaculis, continuo recreaturus; at plura mulier hæc vidua. Abrahæ namque diuitiæ superebat assatim, domus eius pane & farina abundabat: hæc vero egreditur, quæ præter miseriam & pauperiem domi habebat nihil, & tantum farinæ pugillum, & egreditur ut samentia colligat liquorum quibus sibi filioque pinfar tortuam, qua consumpta viresque fame deficeret. Inuitabat Abraham & erogata, cum tamen eroparet, multo illi plura remanebant, & omnia restabant, hæc vero quidquid habebat, effundebat sic ut illi nihil superesset, ad quod ipsa ac filius confugere potuissent. Abraham Deo paratum se præstitit, filium immolare, morique voluntarius obtulit: quia hoc illi Dominus imperaverat, illi promittens, quoddam filius ille superstes foret eo modo, ut ex illo, & per illum familiam eius multiplicaret, sicut arenam maris, in hoc autem facinore non minimam dedit Deus gloriam: Non habuerunt dissidentia, sed dant gloriam Deo, plenissime sciens, quia quantum quo promissit, potes est & facere. Tunc Natur Apostolus O magnam fidem! o vitam securamque de Deo confidentiam, ut credat id quod pronunciat, nec in vilo dubitet incredulus, imungit illi Deus, si suum sacrificet, non rogat, non inquit, non dubitat quomodo Dominus, fiet illud, ut ego pariter immolem filium, si mihi iuraveris, quod ex eo plurimos habere nepotes, & semen infinitum; in nullo dubius hæret hoc tantum avertens, quod qui hoc illi præceptum dederat, Deus esset omnipotens, & quidquid pronunciret, posset adimplere. In hoc Deum glorificavit: Dant gloriam Deo, hoc ipsum non curiose indagare, est Deum glorificare, inquit D. Chrysolom. Modo videamus, quantum mulier hæc detulerit. E hæc, quæ non illum agnoscens, credit quidquid ille dixerit, & advertens, quod si carnis oculis rem inspiceret, vitam non tantum filiorum suorum, sed & suam avertit: subderet periculo, si quod propheta poscebat, impleveret, cum deficiente illis annona, se ipsi & ipsa morerentur, credit tamen, sed nec inquirens, quomodo hoc, quod promittis, fiet, ut tibi omnem erogans, quem domi habeo panem, nec mihi nec filio meo vana quam annona deficiet, sed nec solum fame non peribimus, ac insuper victu etiam necessatio a-

bundabimus. O quam admirabili mulier afficit honore Eliam? Plus illa attulit, quam Pater noster Abraham. Non enim ad gregem cucurrit, ut ille, verum à passillo illud, omnes qui hospitalitatis nomine clari ac celebres existunt, superavit. Ille enim idcirco vincebat, quod hoc munus sibi ipsi assumpsit. At hæc hospitij causa, ne filius quidem pepererit, idque cum futura bona ne in expeditione quidem haberet.

En quanto prophetam honore dignentur alienigenæ, merentur illi, ita beneficia merentur, unde & vicem rependit ut nunquam farina defuerit, nec lecythus olei mulieri viduæ extremis famis exaruerit angustijs. Honorant autem tantam propheta fidem, ut eius in domo miraculum partem omnium quod mundus viderat hæctenus, maximum. Inter omnia miracula, caput extollit, inquit D. Petrus Chrysol. VIII. resuscitatio mortui. Tale quid nunquam editum Prima fuerat, nec auditum, nec ante diluuium, nec post mortui illud inter miracula, qualia Deus in Agypto resuscitavit operatus, plurima: nec per tantam annorum serielem, temporumque successibus. Primum quod Ser. 61. ut tale nobis occurrit miraculum factum esse in principio huius viduæ domo, comperimus: cuius mortuum, filium, spem posteritatis vicinam, matrem viduam, propheta restituit: sunt namque miracula prophetæ magnitudinis, & sicut increduli E hæc conaturalibus, eiusque contemptores impudentes, atrocioribus digni fuisse supplicijs, ita mulier hæc fidelissima fides in comparabilis, pro beneficio miraculum meruit hæctenus inauditum. Præclarus scatur hæc historia sacramentis, Christi verba tantum modo perpendo, qui ut probet, prophetas beneficia donaque suis non impertiri conaturalibus, qui illos despiciebant, sed extraneis, qui illos honorabant, hoc E hæc confirmat exemplo: cum enim multæ in Iisrah essent viduæ: Ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidonia, ad mulierem viduam.

Num ergo Domine hoc fuit beneficium viduæ, num E hæc beneficium hoc præstitum videtur, quem pascendum ad viduam missi tantum beneficium, etiam & iuxtilij, quævis fame perirentibus: Vado in Sarepta, præcepti mulieri viduæ ut Ho. 15. ex pastat te. Quis ergo beneficium receperit? Magna varis in hic latet sacramentum, profunda philosophia Math. (ex sententia D. Chrysolom. & Angliæ. & Ser. 26. de explicat Abulen.) licet enim quis dixerit, quod verbis Deus Eliam miserit ad viduam, ab ea susten. Domini, tandem, & ad recipiendum ab ea beneficium: & in Ca. at verò contrarium ego dixero quod Eliam no. Ioan. Deus miserit: Non profus, inque tantum, ad eam In lib. 3. missi Reg. 6. 71.

DEVS CHR.

missus est propheta, ut ab inope pasceret, quantum ut egentem pasceret, ait D. Chrysostom. num forte defecerat Deus extrema illa fame Eliam ministerio corui alendo, quarit D. Aug. Nequaquam, sed religiosam vitam, per obsequium exhibitum seruo suo, benedicere disponerat.

Quotiescumque Deus ad te pauperem mittit alendum, tibi beneficium, tibi gratiam impertit eminentiorem: non enim Deo modus deficit pauperes suos nutriendi: sicut namque vatem Eliam aliquot diebus aluerat in deserto Charith corui ministerio, sic ceteris poterat vitæ diebus omnibus. Hoc autem intendit, te diuitijs cumulare, & pro panis frustulo, immensum tibi gloriæ pondus elargiri, & vestè refarcitam pauperi datâ eternæ beatitudinis stola cōpensare. Deinde, ut hoc euidenter agnoscas, sic illa disposuit Deus ut Elia viduæ domum ingresso, farina in vase, & oleū in lecytho non deficeret, quibus illa & se, & filiū, totamque suā pasceret familiā, nulla fame laborantē, eo præsertim tempore, quo & ipsi Reges, ac nobiliores Principes ciborum penuria laborabāt. Ex quibus hoc colligit D. Cyr. nullū aptius esse mediū, quo triticū tuis exuberet horreis, & vina redundent torcularia, & lecythi superfluant oleo quam ea communicando pauperibus: Hoc probat, ac luculenter exponit D. Clemens Alexandrinus putreorum, vberumque exemplo, tantū namque scaturit aqua de puteis copiosius, quanto ex illis hauritur frequentius, & tantū profuunt vbera lacte abundantius, quanto communicatur lac alijs vberius: Quemadmodum putei scaturiunt exhausti in pristinam mensuram reuertuntur, ita etiam elargitio, qua est fons bonus benignitatis, potum sitientibus communicans, rursus augetur & repletur quomodo ab vbera, qua sugantur, solet lac confluere. Ex eodem D. Clem. eandem hausit doctrinam D. Basil. & latius ad rem has expedit similitudines: Puteos imitatus (inquit de electione, in molinarijs): Qui continuo exhausti, minime desinunt, sed duplo copiosiores euadunt. Addit viduam illam imitantini, & si vnicum habueritis panem, accesserit autem mendicus, frangite esurienti panem, oculos ad Deum sursum erigite, di ste, Domine Deus meus, tecum hæc parum quod habeo, diuido, confide securus, quod inficio te, Deus abunde tibi prouidebit: Ne vereare ex paruo dare, si vnus tantum sit tibi panis, ad fores autē rogator adsit, dans, manus in caelum attolle &c. Dicque. Vnum hunc panem habeo, quem vides, Domine &c. Ad hoc consilium dat D. Basil. prudentissimum, quod remedium tuis necessitati

congruentissimū subleuandis, sit elargitio electi molyne. Pater mi, modicum mihi est, da igitur de illo modico, & crede, quod semines, ut multum colligas. Attende quantum tulerit mulier illa vidua prouentum de pusillo farinae, & olei in permodico tradito manibus Elie, in nomine Domini, tantam inde collegit messem, ut sufficiens sibi filioque tulerit alimentum, toto famis tempore, nec in villo senserit indigentiam, de quibus fusissimè in nostris egimus tractatibus, & Dominica sequenti prosequemur.

§. 21. Multi leprosi. Eliseus, quantum à sibi cognatis fuit despectus, tantum fuit ab alienigenis, nominatim autem à Naaman amplificatus.

Secundum autem exemplū adducit Christus prophetæ Elisei, fuit hic primus & prædilectus vatis Elie discipulus, cui, cum igneo curru ad sidera veheretur, duplicem suū reliquit spiritum, nempe prophetizandi & miracula faciendi: stupeo plane considerans, quam vili habitus fuerit à suis contribulibus Eliseus, qui nec eius credebant sanctitati, nec verbis, nec quod in eo virtus esset, vlla, nec ipse Rex, qui vix eum audierat nominari, plus illum faciebat, quam de plebe quemlibet, ut clarissimè patet ex ijs quæ Naaman Syro dixit, quando illum conuenit sanitatem ab illo postulaturos. Patum est eum nulla viguisse apud suos auctoritate aut honore fuisse celebratum; in super & despectus fuit iurioni, & sublationi, nam vni per plateas illum insequentes cateratim tantis lacertarent dicentis, ut die quodam coactus fuerit rogare Deum quatenus non tolerandam puerozum puniret impudentiam. Casus hic fuit: ad partiam tendit, & ecce iuuenum securatūque globus in viam conspirat; etenim (ex sententia D. Chrysost. & Abulen. b.) iam ex ephraim excelserrat, & iudicio graues adoleverant, opinatur autem D. Augustin. c. à parentibus tale facinus instigatos. Cum autem caluitis haberetur infamie, Eliseus autem caluus esset, à tergo accurrentes, plaudentes manibus acclamabant: Calue, calue, calue. Quid hoc, inquit Eliseus, quis talem patiens tolleret impudentiam? sicine Dei Prophetæ subannuntiat perdat vos Deus, proditores, scurræ, nebulones, flagitones maledicti. Confestim, et perperit de saltibus, ut nesciat quis aut iude, aut quomodo, vti

Lib. cit.

L. 3. Paderb. 285. c. 7.

D. CLEM. ALEXAN.
D. BASIL.
HOM. 8. in molinarijs:
To. 1.

doctrinam D. Basil. & latius ad rem has expedit similitudines: Puteos imitatus (inquit de electione, in molinarijs): Qui continuo exhausti, minime desinunt, sed duplo copiosiores euadunt. Addit viduam illam imitantini, & si vnicum habueritis panem, accesserit autem mendicus, frangite esurienti panem, oculos ad Deum sursum erigite, di ste, Domine Deus meus, tecum hæc parum quod habeo, diuido, confide securus, quod inficio te, Deus abunde tibi prouidebit: Ne vereare ex paruo dare, si vnus tantum sit tibi panis, ad fores autē rogator adsit, dans, manus in caelum attolle &c. Dicque. Vnum hunc panem habeo, quem vides, Domine &c. Ad hoc consilium dat D. Basil. prudentissimum, quod remedium tuis necessitati